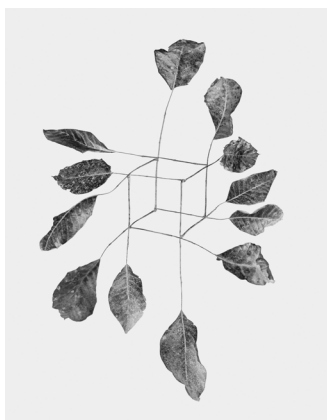


SZABÓ R. ÁDÁM

ROVARPOLITIKAI MANIFESZTÓK

A légy filmekről



A balul sikerült kísérlet eredményeképpen André teste keveredik a légyével, egyik keze és a feje helyet cserél a kis rovarával.

■ Egy 1957-es, néhány oldalas novella egy aprócska lényről, amely bonyodalmat okoz, hamar fontos sci-fi alpművé nőtte ki magát, egy évre rá már nemcsak az észak-amerikai olvasók, hanem a nézők is élvezettel borzonghattak a gondolattól, ami kétségtelenül archetipikusan félelmetes: milyen lehet egy ember és egy rovar ötvözete? A kérdés az ötvenes évek után a nyolcvanasokban is kitermelte a maga korának (korántsem szerelmi) légyottját, még tovább fokozva az eredeti ötlet szorongáskeltő hatását.

A rovarok filmekben ritkán jutnak pozitív szerephez, a legtöbb esetben antagonistákként jelennek meg, sok esetben mintegy ellentétéként mindennek, ami emberi. Erre kiváló *A nyolcadik utas: a Halál* esete, ami angolul a sokkal tömörebb, sokatmondóbb *Alien*, vagyis *Idegen* címet viseli, egyáltalán nem véletlenül. Az sem véletlen, hogy minden idők egyik legikonikusabb szörnyének kidolgozásakor a svájci képzőművész, H. R. Giger számos elemét a bogaraktól vette kölcsön: a szinte elpusztíthatatlan *Idegen*-nek kitinpáncélja, potroha van, sőt a vérének a színe is inkább rovarhoz teszi hasonlatossá. A széria későbbi filmjeiben a rovarmetafora még egyértelműbbé vált, *A bolygó neve: Halál* (ami szintén egy tömör, sokatmondó eredeti címet cserél, *Aliens*, vagyis *Idegenek* – lévén itt már több elpusztíthatatlan gyilkológépről van szó, nem csak egyről, pedig eggyel sem volt könnyű az úrbányász élete) nemcsak „mezei” alieneket, hanem egy tojásokat rakó királynőt is

képhe hoz, akit az egyik szereplő egy az egyben a méhek vagy hangyák szülőuralkodójához hasonlít.

De a kinézeten túl a gondolkodásmód az, ami leginkább ismerős idegenné teszi Giger szörnyét: ez a lény egy intelligens állat, gyakorlatilag szemek és arc nélkül, amely kiismerhetetlen és könyörtelen, a vérenek nem vörös volta pedig csak még inkább kiemeli idegenségét, még inkább elidegeníti emberi áldozataitól, és mindenféle, akár racionális, természetfigyelő attenboroughi azonosulást vagy szánalmat lehetetlenné tesz.

Az *Alien* sorozat ugyanakkor nem kifejezetten rovarokról és a hozzájuk fűződő emberi viszonyokról szól, inkább csak felhasználja azok ikonográfiáját a rémisztés érdekében. Azonban *A légy* filmek már valódi, mezei legyeket állítanak a középpontba, nem harapós úrhangyákat (bár még mindig erősen szimbolizáló, sci-fi környezetben), ezért jelen írásban az ötvenes-hatvanas évekbeli trilógia, illetve a nyolcvanas-kilencvenes években készült remake-duológia összehasonlításával fogom megvizsgálni eme szárnyas ízeltlábúak filmes ábrázolását.

1. A rovarok hullámhosszán

■ Visszanézve, az előbb említett általános rovarfóbia tükrében tehát nem véletlen, hogy a korabeli kritika mind George Langelaan írásától, mind a belőle készült, meglepően hű, 20th Century Fox gyártotta adaptáció alap gondolatától meglehetősen visszahőkölt. Mai szemmel nézve nyilván már nem képes ugyanazt a borzongató hatást kifejteni a Ben Nye sminkmester által vászonra rémálmodott emberméretű légyfej, de az irodalomban szerencsére nincsenek költségvetési és technológiai megkötések, Langelaan történetétől és (a filménél lényegesen elvetemültebb) képeitől mind a mai napig borsózik az erre fogékonyak háta.

A két alkotás alaptörténete szinte szóról szóra egyezik, csak éppen a filmbeli helyszín változik Franciaországról Kanada francia régiójára, Québec környékére, egyébként viszont a történet lényeges eseményeinek sorozata mellett a fő- és mellékszereplők nevei is ugyanazok maradtak. Langelaan írása pedig egy percig sem titkolja, hogy mi is a „tanulsága” a rémtörténetnek, lévén a novella bevezető mondataiban az egyes szám első személyű elbeszélő, François Delambre a telefon vívmányát szidja, mondván, hogy irtózik a gondolattól, hogy valakit kéréstelenül beengedhet a szobájába a nap bármely órájában. Vagyis, némiképp talán meglepő módon, nem egy bosszantó, hívatlanul szintén a szobába könnyedén behatoló legyet, hanem azt a találmányt okolja, ami jobbára teljesen emberi irányítás alatt van. Ez a fajta technológiától való irtózás az egy évvel későbbi adaptációt rendező Kurt Neumann alkotását is jellemzi, hiszen abban sem feltétlenül az emberi hanyagságot ítélik el a szereplők, hanem az amúgy meglehetősen sok potenciállal rendelkező teleportálógépet, amelynek feltalálását mintegy logikusan vezetik le a tévé- és rádióhullámok térnyeréséből.

Mindenesetre az a fránya telefon megszólal írásban és a vásznon is, Delambre-ot (Vincent Price) sógornője, Hélène (Patricia Owens) hívja, hogy nyugodt hangon közölje vele: megölte férjét, François öccsét, a feltaláló André (Al Hedison), méghozzá elég meghökkentő módon, egy gyári prégép segítségével, és François legyen már szíves kihívni a rendőröket ezzel kapcsolatban. François eleinte nem hisz a nőnek, de hamar rá kell jönnie, hogy minden szóról szóra igaz abból, amit Hélène állított, André holtteste valóban ott hever a prégép alatt, mégpedig olyan módon, hogy a fejét és bal kezét teljességgel megsemmisít-

tette a félelmetes erejű szerkezet. A rendőrség, élén Charas felügyelővel (Herbert Marshall), annyira nem tud mit kezdeni a látszólag teljesen koherensen beszélő, nem mindennapi vallomással jelentkező nővel, hogy inkább nem is küldik börtönbe, hanem házi őrizetben (a novellában bolondokházában) tartják a nyomasztás idejéig.

Hélène közben nem hajlandó beszélni arról, hogy mi okból követte el a gyilkosságot, de szokatlan vehemenciával üldöz egy, állítása szerint, fehér fejű legyet, még kisleányát, Philippe-et is ráállítja a légyfogásra. Végül François unszolására (aki azt állítja, hogy sikerült elfognia az ominózus legyet) Hélène elmeséli, hogy mi is történt Andréval a laboratóriumban a halálesetet megelőző hetekben. Az egész úgy indult, hogy Andrének valahogy sikerült (ez a legtudományosabb magyarázat, amit kapunk) létrehozni egy teleportálógépet. Ezt eleinte tárgyakkal teszteli, hamutálat, pezsgőt dezintegrál, majd újraintegrál, hamarosan aztán állatkísérletekkel is folytatja a titkos munkát. Ennek során a család macskáját is eltünteti, de visszahozni valamiért nem sikerül neki (a könyvben részben igen, de erről később).

Aztán egy tengerimalaccal már sikerrel jár, úgyhogy, mint minden fiktív felvilágosító, rögtön ki is próbálja magán a találmányt, de nem veszi észre, hogy a kiindulópontul szolgáló telefonfülkében vele együtt egy légy is helyet foglal. A balul sikerült kísérlet eredményeképpen André teste keveredik a légyével, egyik keze és a feje helyet cserél a kis rovaréval. Ugyanakkor a zümmögő fejben emberi ész marad, a póru jár tudós pedig szeretné visszacsinálni a procedúrát, amihez viszont szüksége lenne arra a légyre, ami most valahol az ő fejével és karjával mászkál – valószínűleg nem túl sikeresen. Sajnos felesége és fia sem jár sikerrel a légyfogásban, úgyhogy André végül halálra ítéli magát, és azért, hogy nyoma se maradjon a szörnyű eredménnyel járó kísérletnek, a présgép alá dugja az inkriminált testrészeket.

A könyv és a film eseményei egészen a történet végéig szinte teljesen megegyeznek, de a novellában nemcsak a technológia ördögével lepaktáló André, hanem a felesége is „meglakol”, hiszen Hélène öngyilkos lesz. A film során ehhez képest sógora, François megmenti a nőt a haláltól, miután Charas felügyelőnek még idejében megmutatja az egy pók hálójában vergődő, emberi fejű és kezű André-legyet.

A korabeli közönség számára még úgy is félelmetes és gyomorforogató volt *A légy* „szörnyetege”, hogy Langelaan legbizarrabb képét nem vitték vászonra. Ugyanis a könyvhöz hasonlóan a Neumann-alkotásban is eltűnik a család macskája az első, sikertelen élőlénykísérlet során, Langelaannál viszont vissza is jön: a póru jár tudós nemcsak a légy, de a macska testével is keveredik, a szívócsáp mellett rózsaszín macskaorral rendelkezik az ember-állat turmix. A film készítői viszont, úgy tűnik, nem akartak egy aranyos kismacskát is (szó szerint) belekeverni a dologba.

A címszereplő állatfaj többféle szerepben is feltűnik *A légyben*. Egyrészt, ha a film plakátjának szövegéből indulunk ki, a címbeli légy nem kifejezetten a teleportáló szárnyas állatkára vonatkozik, hanem a mostanra kissé bogaras André Delambre-ra, hiszen a szöveg így szól: „Egykor ő is ember volt, mint te meg én: A légy!”, vagyis a légyből lett szörny neve. Másrészt pedig egyfajta korai, élő McGuffin is (a manapság számos szuperhős- és kalandfilmben szereplő kifejezés egy bizonyos nagy fontosságú tárgyra vonatkozik, aminek az esetleges elvesztése vagy megtalálása a történet fő mozgatórugója – l. Végtelen kövek, Szent

Grál, Luke Skywalker fénykardja stb.), hiszen a játékidő nagy részében Hélène és Philippe a cselédek segítségével kergeti a fehér fejű legyet, hogy megmenthesék André-t. Mindeközben pedig a kerettörténetként szolgáló, André halála utáni időkben Hélène és François már azért kapják fel a fejüket minden egyes zümmögésre, mert önmaguk és az elhunyt megnyugtatása miatt el akarják tüntetni a mutálódott állatot a föld színéről. Vagyis a légy valóban központi figura a róla elnevezett filmben, hol úgy, mint a megmentés eszköze, hol pedig mint egy óriási trauma akaratlan mementója.

Az első rész után szinte rögtön, 1959-ben meg is érkezett aztán újra a teleportált szárnyas *A légy visszatér*ben. Vincent Price újra eljátszotta François Delambre-ot, rajta kívül viszont nincs visszatérő szereplő az első filmből. Azaz-hogy, persze, ott van a Légy, de valójában szó nincs itt visszatérésről, hiszen ezúttal az emberi „fél” nem André, hanem az időközben felnőtt fia, Philippe (Brett Halsey), és hát vélhetőleg, a legyek átlagélethosszát tekintve, a légy sem ugyanaz már. Ami megmaradt, az az első *Légy*-mozi film noir-os jellege, ott inkább a horrorisztikus eseményeket felvezető bűnügyi rejtélyben volt ez megragadható, itt már a műfajra jellemző fekete-fehér képi világ is megjelenik a fegyveres gonosztevők machinációi mellett, és ez keveredik egy valódi szörnyfilmmel.

Merthogy itt már nem csak egy balul sikerült kísérletről van szó, sőt valójában a címből adódóan elvárt Légy-lény ezúttal egy tudatos döntésnek köszönhető létrejöttét. Történik ugyanis, hogy Philippe Delambre apja nyomdokait követve, maga is valamiféle tudósnek áll (valamiféle, mert igazán sosem derül ki, hogy inkább mérnökről vagy fizikusról, esetleg biológusról van szó, így aztán marad neki a kissé tág „tudós” címke). Ráadásul apja feljegyzéseit követve maga is sikeresen kifejleszthetné a teleportológépet, de őt felnevelő nagybátyja, François nem akarja biztosítani számára a kellő anyagi keretet, nem hajlandó elárulni a fiatalembernek ennek okát sem. Philippe azonkívül retteg a legyektől, aminek maga sem tudja az okát.

Végül a konok Philippe saját pénzéből, illetve egy munkatársa, Ronald Holmes (David Frankham) segítségével megépíti a gépet, nagybátyja intó szavai ellenére is. Az első sikeres állatkísérletek után azonban „civilben” ipari kémként működő munkatársa titokban lenyúlni igyekszik a szerkezet tervrajzait, hogy aztán egy temetkezési vállalkozásban dolgozó bűntársával (mert hát mi lehetne jobb fedőcég egy maffiózó számára?) jó pénzért eladják azokat. Philippe viszont rányit a javában ügyködő tolvajra, aki aztán kénytelen leütni a tudóst, az eszméletlen testet pedig a teleportáló telefonfülkébe helyezi, és egy hirtelen ötlettől vezérelve, egy éppen ott köröző legyet is Philippe mellé zár. Ezután természetesen, apjához hasonlóan, Philippe is egy félig ember, félig légy monstrummá alakul, aki a rendőrség elől menekülve volt munkatársát, illetve annak bűntársát is elteszi láb alól, és kis híján ő is apja sorsára jut.

Egy-egy erős alapötlet film folytatása általában az ötlet újrafelhasználása miatt könnyen önismétlővé válhat, *A légy* esetében itt azért nincs erről szó, mert mind képileg, mind műfajilag mást kapunk a folytatásban, mint az első részben. A fekete-fehér képek kifejezetten passzolnak a hangulathoz (számos néző számolt be arról, hogy úgy emlékszik, az első részt is monokrómban látta annak idején a moziban, de ez jórészt a folytatások hatásának köszönhető, az első rész élénk színekben pompázik), a mély árnyékok jól tesznek a (változatlanul kissé megmosolyogtató) légymaszknak is. Itt már ugyanakkor hiányzik az első rész leisztult tematikája, gyakorlatilag bármilyen kortárs szörnyszülöttel le lehetne

cserélni a legyet, lényegesen nem változna a történet mondanivalója. Több helyen is különösen vicces, amikor szegény legyekről kijelentik, hogy megrögzött ragadozók, és ennek köszönhető Philippe véres ámokfutása, aki nem tud ellen-szegülni az állati vérszomjnak. És hát mind tudjuk, mennyire vérengző fenevadak azok a fránya legyek.

Az eredeti szériához egy harmadik rész is készült 1965-ben, ez azonban minimálisan köthető a cikk témájához, hiszen a címszereplő állatka sehol nem bukkan fel benne. *A légy átka* folytatja a Delambre család életének történetét, itt a Philippe-ről Henrire át-, pontosabban az eredeti novellához híven, visszakeresztelt szereplő (Brian Donlevy) már idős tudós, aki továbbra is próbálkozik a teleportálással, ezekbe a kísérletekbe pedig bevonja a családját is. Két fia segítségével Montréal és London között utaztat alanyokat, de némi deformáció minden utasnál felbukkan. Végül a családba beházasuló Patricia Stanley (Carole Gray) segítségével a rendőrség pontot tesz a számos áldozattal járó kísérletek végére.

A légy átka messze nem örvendett akkora sikernek, mint a korábbi két rész (egészen 2007-ig nem is adták ki semmilyen önálló médiahordozón – videókazettán vagy DVD-n – a korábbi részekkel ellentétben), mondhatni, az utókor szinte teljesen (és némiképp érthetően) elfeledkezett a létezéséről. Légynek itt már nyoma sincs, annyiban folytatja az eredeti filmek gondolatmenetét, hogy a technológia fejlődése félelmetes, az ember ne akarjon túl sokat alkotni, utazzon szépen repülővel és útlevéllal Montréal és London között, máskülönben baj lesz.

2. Ép testben légy-lélek

■ A harmadik rész lanyha fogadtatása után csaknem három évtizedig nem foglalkozott *A légy* széria jogait birtokló Fox újabb legyes kalanddal, aztán 1985-ben felmerült egy remake készítésének az ötlete. Ma már furcsa erre gondolni, de nem David Cronenberg volt az első rendező, akit a stúdió felkért, az eredetileg kiszemelt Robert Bierman azonban egy családi tragédia miatt a forgatás előtt valamivel visszamondta a munkát. Így aztán mégis a testhorror kanadai mestere ülhetett a direktori székbe, így pedig megszülethetett minden idők egyik leggyomorforgatóbb, leghátborzongatóbb filmje.

Az eredeti novellához képest ezúttal, az alapötleten kívül, szinte semmi nem köti Cronenberg alkotását, aki a korszellemnek megfelelően a történet dramaturgiáját is teljesen átszabta. Ugyan most is kapunk egy külön-c feltalálót (a való életben is zavarba ejtően furcsa Jeff Goldblum talán legjobb alakítása), aki feltalálja a teleportálást, aki ezúttal is egy léggel keveredik össze, de itt már a metamorfózis nem azonnali. A korabeli értelmezések Seth Brundle fokozatos átalakulását egyértelmű AIDS-metáforaként értelmezték, Cronenberg azóta számos helyen kifejtette, hogy ennél sokkal általánosabban, a betegség és az öregedés fokozatosságát szerette volna szimbolikusan bemutatni.

Seth Brundle tehát feltalálja a teleportációt, és hát mivel lehetne ennél jobban csajozni? – rögtön meg is hívja a tudományos újságíró Veronicát (Goldblum akkori élettársa, Geena Davis), hogy némi flörtölés közepette bemutassa neki a világmegváltó találmányt. Veronica is felismeri a gépben rejlő potenciált, így fittyet hányva főnöke és egykori pasija figyelmeztetéseire, egyre több időt tölt Brundle-lel. Az áthelyező kísérletek közben mérsékelt sikerrel haladnak, élettelen tárgyakat gond nélkül továbbítja a gép, de az élőlényekkel már nem jár ekko-

ra sikerrel, egy szerencsétlen majmot például, szó szerint, kifordít. Amikor egy steakkel sem boldogul, Seth rájön a hibára: a mindent darabjaira szedő számítógép a maga módján értelmezni próbálja a továbbítandó információt, nem is annyira lemásolja, mint inkább lefordítja addigi alanyait.

Így történhet meg az, hogy a részegen első emberkísérletre vállalkozó feltalálót és a véletlenül a gépben helyet foglaló legyet is újraértelmezi, Brundle-ből és a légyből Brundle-legyet kreál. A férfi először csak apró változásokat vesz észre magán, amit még a teleportálás jótékony hatásaként értelmez, mondván, hogy biztos a gép újraértelmezése során egy frissítést is kaphatott a teste. Erről persze szó sincs: az eleinte jelentkező szupererő, majd a később fokozatosan megjelenő egyéb testi jelek csak az első állomásai Brundle teljes metamorfózisának.

A fokozatosan bogarasodó tudós a film egyik legjobb jelenetében, már jócskán úton a légség felé, szembe is néz a rá váró sorssal, mondjuk, némiképp túlzóan optimista módon: kijelenti, hogy ő akar lenni az első rovar politikus. Lévéen a csúszó-mászó állatokban nyoma sincs könyörületnek, lelkiismeretnek, hosszú távú tervezésnek, így aztán politikusaik sincsenek, Brundle pedig szeretné elvinni új fájának a politika ajándékát. Ebből végül semmi nem lesz, az emberméretű légyvé átalakult Brundle kis híján megöli (az eddigre terhes) Veronicát, ráadásul egy ismételt gépi félreértelmezés során magával a teleportálógéppel is egyesül, a végső stádiumú ember-légy-gép aztán puska általi eutanáziát kér Veronicától.

Cronenberg filmjét szinte egyöntetű kritikai és anyagi siker fogadta, Oscar-díjat is nyert a kiváló sminkje és vizuális effektjei okán, amelyek mind a mai napig valóban megállják a helyüket. Brundle átalakulásának minden szakasza hátborzongató a maga jogán, legyen szó a hátából kinövő légycsápokról, az egyenként kieső fogakról vagy az emberi koponya mögül előtörő rovarfejről. Az effektékért felelős Chris Walas pedig annyira meggyőző munkát végzett, hogy a stúdió őt kérte fel egy folytatás megrendezésére, miután a híresen folytatásellenes Cronenberg nem vállalta a munkát.

Az eredeti szériához hasonlóan az újkori *A légy* is a feltaláló fiát állítja főszerepbe. A Cronenberg-filmben nyitva hagyott kérdés marad, hogy mi történik majd Veronica terhességével. Mivel a nőnek fogalma sincs, hogy a gyerek azelőtt fogant-e, hogy Brundle átalakulása megkezdődött, ezért igyekszik megszakítani a terhességét (orvosát maga Cronenberg alakítja), de a műtetre végül nem kerül sor, így történhet meg a *A légy 2.* sztorija.

Veronica hatalmas fájdalmak közepette egy légytojást hoz a világra, amelyben egy látszólag teljesen emberi csecsemő fekszik, majd bele is hal a szülésbe. Így Martint (Eric Stoltz) a Bartok Industries alkalmazottai nevelik fel, lévén hogy nagyon korán kiderül: Martin különleges képességekkel rendelkezik. Sokkal gyorsabban öregszik, mint egy átlag gyerek, öt éves korára már 18 évesnek néz ki, emellett öröklí apja zseniális elméjét is, és folytatni is szándékszik a megkezdett teleportálógép megalkotását. A cég feje, Anton Bartok (Lee Richards) a fiatal Brundle-t folyamatos megfigyelés alatt tartja, nem engedi ki a cégkomplexum falai közül. A jóképű öt éves végül szerelembe esik az ott dolgozó Bethszel (Daphne Zuniga), akinek a segítségével végül sikerrel jár a teleportálási kísérletekben. Eddigre azonban a lappangó légygének előtörnek, és Martin hamarosan, apjához hasonlóan, egy hatalmas légyvé alakul, és bosszút áll az őt bebörtönzőkön.

Ahhoz képest, hogy az 1958-as és az 1986-os első részek mennyire különbözőnek egymástól, a két folytatás története meglehetősen hasonlóságokat mutat. Itt is

az eredeti feltaláló fia az, aki apja nyomdokaiba lép, és bár egy ideig úgy néz ki, hasonló sorsra is jutnak, végül hepienddel zárul a légyfiókák története, sikerül visszafordítaniuk a folyamatot, amibe apáiknak beletörtek a csáprágójuk. Emellett abban is hasonlít a két folytatás, hogy bár önmagukban is érdekes filmek, a nagy előd árnyékában jóval kevesebb szó esik róluk, mint amennyit érdemelnének.

A légy 2. egy koherens forgatókönyvű (egyik írója a később *A remény rabjai*-nak forgatókönyvéért felelős Frank Darabont), érdekes történetű film, amelynek speciális effektusai (a rendező személyéből adódóan érthető módon) is kiválóak. Ráadásul mentes attól a szörnycímkézéstől, ami az ötvenes évekbeli folytatásra jellemző: bár itt is könnyű lett volna az emberméretű légy lényt automatikusan rosszindulatú gyilkológépnek beállítani, Martinnal végig együtt lehet érezni, a kutyás jeleneteket látva (aki megnézi a filmet, tudni fogja, mire gondolok) pedig a filmvégi leszámolás is teljesen megérdemeltnek érződik. Szimbolikájában nyilván nem érhet a sokatmondó első rész nyomába, és itt is vannak megmosolyogtató, oda nem illő társítások a légyállapothoz (például valamiért a film egy pontján Martin begubózik, ami épp annyira nem jellemző a legyekre, mint a vérengző vadászat), de szépen mondja el a tanulságot, amit magunk is sejthetünk: ha valóban létrejönne egy ember-légy ötvözet, annak nem elsősorban a légy részétől kellene félni.

3. Összegzés

■ A filmes légy-lét nem könnyű: mind az ötvenes években, mind a nyolcvanasokban archetipikus félelmeinkkel, az emberségünk elvesztésével, a rovarlét számunkra mélységes idegenségével szembesítettek *A légy* filmek. Emellett mélyen emberi buktatókkal is, hiszen az eredeti szériában a légy szimbolizálta a katasztrofális következményekkel járó arroganciát, az oda nem figyelést, a tudományos egyenletek kiszámíthatatlan elemeit, a remake pedig az öregedéssel járó átalakulás feszültségét, a beteg test idegenségét és egyúttal a gépi és organikus létformák együttlétezésének nehézségeit is.

Bár a nyolcvanas évek óta egyre több mainstream film nem antagonistává redukálja, hanem főhőskké, de legalábbis együttérzésre méltó lényként is bemutat ízeltlábúakat (elég, ha a *Csillagközi háború* fasiszta embereivel szemben álló, saját bolygójukat védő óriásbogarakra, netán a két 1998-as rovarrajzfilmre, a *Z, a hangyára* és az *Egy bogár életére* gondolunk, azóta pedig Hangya- és Pók-embereknek köszönhetően a szuperhősök között is felbukkannak a soklábú állatok), de míg az antropomorfizálás könnyebben megy a sztereotipikusan szorgosnak tartott hangyákkal, addig a legyeket még nem sikerült igazán elfogadnunk kulturálisan. De talán már közel járunk a teleportálás feltalálásához, és akkor majd jönnek az első légy politikusok, hogy közelítsék a két felet egymáshoz. Addig pedig borzongjunk csak kedvünkre a gondolattól.